

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«21» серпня 2023 року

№ 60/104-р/к

справа № 235/60/11-рп/к.23

м. Київ

*Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу*

Комунальне підприємство «Зодчий» бюро технічної інвентаризації Сосницької селищної ради (далі – КП «Зодчий» БТІ, Підприємство) у період з листопада 2018 року по квітень 2023 року займало в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, з часткою 100 %, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

КП «Зодчий» БТІ у період з листопада 2018 року по грудень 2022 року встановлювало завищену вартість послуг (робіт) із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013.

За результатом розгляду справи № 235/60/11-рп/к.23 такі дії КП «Зодчий» БТІ визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, що є порушенням, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На КП «Зодчий» БТІ накладено штраф у розмірі 5 000,00 (п'ять тисяч) гривень.

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 235/60/11-рп/к.23 про порушення КП «Зодчий» БТІ законодавства про захист економічної конкуренції та подання Відділу досліджень і розслідувань в Чернігівській області від 27.07.2023 № 60-03/168п з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

(1) На виконання доручення Антимонопольного комітету України від 20.03.2020 № 13-01/273 (вх. від 23.03.2020 №75-01/15К/396) Чернігівське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Чернігівське ТВ) проводило у межах Чернігівської області дослідження ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року (далі – Послуги).

- (2) У ході проведення вказаного дослідження Чернігівським ТВ було направлено до КП «Зодчий» БТІ вимогу про надання інформації від 26.05.2020 № 75-02/769/872.
- (3) Інформацію на зазначену вище вимогу Підприємство надало листом від 15.06.2020 № 26 (вх. Чернігівського ТВ від 15.06.2020 № 75-01/907).
- (4) Відповідно до розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 02 червня 2020 року функції Чернігівського ТВ, передбачені Положенням про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженим розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України від 30 березня 2001 року за № 291/5481(зі змінами), виконує Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (попередня назва – Київське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України) (далі – Відділення).
- (5) Відділенням КП «Зодчий» БТІ направлено вимогу від 11.08.2022 № 60-02/2180 про надання інформації.
- (6) Відповідь на вказану вимогу Підприємство надало листом від 29.08.2022 № 9 (вх. Відділення від 05.09.2022 № 60-01/1450).
- (7) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 09.02.2023 № 60/11-рп/к розпочато розгляд справи № 235/60/11-рп/к.23 за ознаками вчинення КП «Зодчий» БТІ порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом першим частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.
- (8) Листом від 10.02.2023 № 60-02/690 на адресу КП «Зодчий» БТІ ([інформація з обмеженим доступом]) було направлено копію розпорядження адміністративної колегії Відділення від 09.02.2023 № 60/11-рп/к про початок розгляду справи № 235/60/11-рп/к.23.
- (9) Відділенням КП «Зодчий» БТІ направлено вимогу від 27.03.2023 № 60-02/1508 про надання інформації.
- (10) Відповідь на вказану вимогу КП «Зодчий» БТІ надало листом від 11.04.2023 № 7 (вх. Відділення від 14.04.2023 № 60-01/1262).
- (11) Листом від 31.07.2023 № 60-02/3307 до КП «Зодчий» БТІ (вручено 03.08.2023 відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення) було надіслано копію подання від 27.07.2023 № 60-03/168п про попередні висновки у справі № 235/60/11-рп/к.23 (далі – Подання).
- (12) У відповідь на Подання КП «Зодчий» БТІ листом від 04.08.2023 № 16 (вх. Відділення від 08.08.2023 № 60-01/2658) повідомило, що визнає порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня

2013 року, та одночасно звернулось до Відділення з проханням застосувати до нього мінімально можливий розмір штрафу, з метою збереження їх фінансової спроможності. Інших зауважень або заперечень до змісту Подання КП «Зодчий» БТІ не надало.

2. Відповідач

(13) Відповідачем у справі є комунальне підприємство «Зодчий» БТІ (*інформація з обмеженим доступом*); ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*).

(14) Відповідно до статуту КП «Зодчий» БТІ, затвердженого рішенням двадцять третьої (позачергової) сесії сьомого скликання Сосницької районної ради від 24.07.2019 № 276-VII у новій редакції (далі – Статут), Підприємство є юридичною особою та самостійним господарським суб'єктом, веде самостійний баланс, має розрахунковий та інші рахунки в установах банків, печатку та штампи із своїм найменуванням, бланки, товарний знак.

(15) Підприємство створене рішенням Сосницької районної ради від 28.12.2001 року з метою надання спеціалізованих послуг та одержання прибутку.

(16) До 09.10.2020 власником КП «Зодчий» БТІ була Сосницька районна рада.

(17) З 09.10.2020 внесені зміни до реєстраційної інформації – змінено назву комунального підприємства «Зодчий» бюро технічної інвентаризації Сосницької районної ради на комунальне підприємство «Зодчий» бюро технічної інвентаризації Сосницької селищної ради, власник – Сосницька селищна рада Чернігівської області.

(18) Згідно з даними із Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань видами діяльності КП «Зодчий» БТІ за КВЕД є: (*інформація з обмеженим доступом*).

(19) Дата державної реєстрації: 22.04.2002, дата запису: 03.05.2006, номер запису: 10571200000000192.

(20) Одним з предметів діяльності Підприємства згідно із Статутом є виконання робіт та надання послуг, пов'язаних з технічною інвентаризацією об'єктів.

(21) Тобто, КП «Зодчий» БТІ є суб'єктом господарювання у розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Нормативно-правове регулювання

(22) Відносини, що виникають у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, регулюються Законом України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» (далі – Закон), Інструкцією про порядок проведення технічної інвентаризації об'єктів нерухомого майна, затвердженою наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 24.05.2001 № 127, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.07.2001 за № 582/5773 (у редакції наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 26.07.2018 № 186, який набрав чинності з 15.01.2019) (далі – Інструкція), та іншими нормативно-правовими актами України.

(23) Згідно із пунктом 1 частини першої статті 2 Закону *державна реєстрація речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень* (далі – державна реєстрація прав) - офіційне визнання і підтвердження державою фактів набуття, зміни або припинення речових прав на

нерухоме майно, обтяжень таких прав шляхом внесення відповідних відомостей до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

(24) Пунктом 2 частини першої статті 2 Закону передбачено, що *Державний реєстр речових прав на нерухоме майно* (далі – Державний реєстр прав) - єдина державна інформаційна система, що забезпечує обробку, збереження та надання відомостей про зареєстровані речові права на нерухоме майно та їх обтяження.

(25) Відповідно до абзацу першого пункту 3 частини третьої статті 10 Закону державний реєстратор під час проведення державної реєстрації прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, а також під час проведення державної реєстрації прав, які набуваються з прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, обов'язково запитує від органів влади, підприємств, установ та організацій, які відповідно до законодавства проводили оформлення та/або реєстрацію прав, інформацію (довідки, засвідчені в установленому законодавством порядку копії документів тощо), необхідну для такої реєстрації, у разі відсутності доступу до відповідних носіїв інформації, що містять відомості, необхідні для проведення державної реєстрації прав, чи у разі відсутності необхідних відомостей в єдиних та державних реєстрах, доступ до яких визначено цим Законом, та/або у разі, якщо відповідні документи не були подані заявником, крім випадків, коли державна реєстрація прав здійснюється у зв'язку із вчиненням нотаріальної дії та такі документи були надані у зв'язку з вчиненням такої дії.

(26) Частиною першою статті 6 Закону передбачено, що організаційну систему державної реєстрації прав становлять:

- 1) Міністерство юстиції України та його територіальні органи;
- 2) суб'єкти державної реєстрації прав:
- виконавчі органи сільських, селищних та міських рад, Київська, Севастопольська міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації;
- 3) державні реєстратори прав на нерухоме майно (далі – державні реєстратори).

(27) Тобто, для отримання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, фізичним та юридичним особам необхідно звернутись до суб'єкта господарювання, який виконував функції державного реєстратора і у якого зберігаються відомості про державну реєстрацію права власності та інших речових прав на нерухоме майно на паперових носіях.

(28) Наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 08.04.2004 № 76 затверджено Методичні рекомендації з питань застосування норм часу на роботи та послуги, що виконуються бюро технічної інвентаризації України (далі – Методичні рекомендації).

(29) Згідно з пунктом 1.1 Методичних рекомендацій вони є посібником до Збірника норм часу на роботи та послуги, що виконуються бюро технічної інвентаризації України, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 21.11.2003 № 198, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 12.02.2004 за № 188/8787 (далі – Збірник норм часу).

(30) Відповідно до пункту 1.2 Методичних рекомендацій вони мають роз'яснювальний, інформаційний характер, деталізують порядок та методику застосування норм часу у процесі формування цін на послуги, що надаються населенню України.

(31) Пунктом 1.12 Методичних рекомендацій передбачено, що кожне бюро технічної інвентаризації самостійно розраховує вартість однієї норми часу для встановлення рівня тарифу.

(32) Згідно з пунктом 1.4 Методичних рекомендацій норми часу **враховують усі витрати**, які необхідні для виконання робіт у повному обсязі із збереженням технологічного процесу.

(33) Крім цього, пунктами 5 та 6 розділу «Загальні положення» Збірника норм часу передбачено, що у таких нормах часу **враховано витрати часу для підготовки робочого місця, одержання завдання, одержання матеріалів постійного зберігання і здачі їх після завершення робіт та оформлення відомостей виконаних робіт.**

(34) Для керівників груп (контролерів) **враховано витрати часу на видачу завдань, визначення обсягів виконаних робіт, проведення навчань працівників груп, ведення обліку журналів польового контролю та журналів виїзду виконавців на об'єкти, ведення звітності групи, забезпечення якісного виконання робіт.**

(35) Відповідно до пункту 9 розділу «Загальні положення» Збірника норм часу норми часу на виконання робіт з технічної інвентаризації, оцінки та реєстрації майнових комплексів, об'єктів сільськогосподарських підприємств тощо визначаються з урахуванням цих норм.

(36) Збірник норм часу, у редакції яка діє з 10.07.2015 по теперішній час, складається з п'яти розділів, а саме:

1. Технічна інвентаризація і паспортизація об'єктів нерухомого майна, оцінка і переоцінка будинків, будівель і споруд.
2. Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта.
3. Інші роботи.
4. Технічна інвентаризація зелених насаджень.
5. Технічна інвентаризація інженерних мереж.

(37) Згідно з пунктом 1 розділу «Загальні положення» Збірника норм часу дія цього збірника поширюється на суб'єктів господарювання, які здійснюють технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна.

(38) Параграфом 2.3 розділу 2 «Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта» Збірника норм часу визначено:

Параграф	Зміст роботи	Одиниця виміру	Виконавці	Норма часу (год.)
1	2	3	4	5
2.3	Формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище	Довідка	Виконавець	0,761
			Контролер	0,089
	те саме, за кожне прізвище	Прізвище	Виконавець	0,099
			Контролер	0,015
	електронна версія довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості	Довідка	Виконавець	0,250

(39) Відповідно до пункту 1.3 розділу 1 «Загальні положення» Методичних рекомендацій норми часу, викладені в Збірнику норм часу, діють на території України і розповсюджуються на послуги, що надаються комунальними підприємствами бюро технічної інвентаризації

4. Визначення монопольного (домінуючого) становища

(40) Визначення становища КП «Зодчий» БТІ на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

(41) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(42) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.

(43) Тобто, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- Підприємство;
- послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

Інша господарська діяльність КП «Зодчий» БТІ, крім надання Послуг, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

4.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи

(44) Згідно з пунктами 4.1 та 4.2 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).

(45) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

(46) Предметом розгляду справи № 235/60/11-рп/к.23 є дії КП «Зодчий» БТІ щодо встановлення завищеної вартості послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, які були визначені як такі, що містять ознаки

порушення законодавства про захист економічної конкуренції

(47) Отже, товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище Підприємства, є послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

4.2.2. *Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)*

(48) За інформацією КП «Зодчий» БТІ (листи від 15.06.2020 № 26 (вх. Чернігівського ТВ від 15.06.2020 № 75-01/907), від 29.08.2022 № 9 (вх. Відділення від 05.09.2022 № 60-01/1450), від 11.04.2023 № 7 (вх. Відділення від 14.04.2023 № 60-01/1262), Підприємство здійснює ведення та зберігання реєстрових книг, інвентаризаційних та реєстраційних справ на об'єкти нерухомого майна за власний кошт.

(49) При цьому, оскільки проведення державної реєстрації прав у межах території однієї адміністративно-територіальної одиниці реєстраторами **декількох БТІ не допускається**, а до 01 січня 2013 року БТІ здійснювали державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно **на паперових носіях**, така інформація наявна лише у Підприємства.

(50) З огляду на зазначене, учасниками ринку послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, є:

- продавець (виконавець) – КП «Зодчий» БТІ;
- покупці (споживачі) – фізичні та юридичні особи, які користуються послугою з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року Підприємства.

4.3. *Визначення товарних меж ринку*

(51) У пункті 1.3 Методики визначено, що:

- *ринок товару (товарний ринок)* – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
- *товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

(52) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.

(53) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
- подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
- наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
- відсутність суттєвої різниці в цінах;
- взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

(54) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

(55) З урахуванням тієї обставини, що обов'язковою умовою для проведення державної реєстрації прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, а також під час проведення державної реєстрації прав, які набуваються з прав, що виникли в установленому законодавством порядку до 1 січня 2013 року, є отримання державним реєстратором від органів влади, підприємств, установ та організацій, які відповідно до законодавства проводили оформлення та/або реєстрацію прав, інформації (довідки, засвідчених в установленому законодавством порядку копій документів тощо), необхідної для такої реєстрації, послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару не мають еквівалентних товарів-замінників.

(56) У зв'язку з чим, товарними межами ринку, який досліджується, є послуги з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

4.4. Визначення територіальних (географічних) меж ринку

(57) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.

(58) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.

(59) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.

(60) До 01 січня 2013 року діяло Тимчасове положення про порядок державної реєстрації права власності та інших речових прав на нерухоме майно, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 07.02.2002 № 7/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 28.07.2010 № 1692/5), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 18.02.2002 за № 157/6445 (далі – Тимчасове положення).

(61) Пунктом 1.3 Тимчасового положення передбачалось, що державна реєстрація проводиться реєстраторами бюро технічної інвентаризації (далі – БТІ) у межах визначених адміністративно-територіальних одиниць, обслуговування на території яких здійснюється БТІ, створеними до набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» та інших законодавчих актів України» та підключеними до Реєстру прав власності на нерухоме майно. Проведення державної реєстрації прав у межах території однієї адміністративно-територіальної одиниці реєстраторами декількох БТІ не допускається.

(62) За інформацією КП «Зодчий» БТІ, наданою листами від 15.06.2020 № 26 (вх. Чернігівського ТВ від 15.06.2020 № 75-01/907), від 29.08.2022 № 9 (вх. Відділення від 05.09.2022 № 60-01/1450), від 11.04.2023 № 7 (вх. Відділення від 14.04.2023 № 60-01/1262), КП «Зодчий» БТІ здійснювало державну реєстрацію права власності на нерухоме майно до 01 січня 2013 року на території смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області.

(63) Отже, територіальними (географічними) межами ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є територія в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області.

4.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

(64) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.

(65) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило - рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(66) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.

(67) Часові межі досліджуваного ринку визначалися виходячи з мети розслідування та охоплюють період вчинення КП «Зодчий» БТІ порушення законодавства про захист економічної конкуренції, а саме: встановлення завищеної вартості послуг Підприємства з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року.

(68) Враховуючи зазначене, часовими межами ринку визначено період з **листопада 2018 року** (дата наказу начальника КП «Зодчий» БТІ, яким було встановлено завищену (економічно необґрунтовану) вартість послуг Підприємства з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року) по **квітень 2023 року** (дата останньої відповіді КП «Зодчий» БТІ), тобто проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

4.6. Визначення потенційних конкурентів

(69) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.

(70) За інформацією КП «Зодчий» БТІ (листи від 15.06.2020 № 26 (вх. Чернігівського ТВ від 15.06.2020 № 75-01/907), від 29.08.2022 № 9 (вх. Відділення від 05.09.2022 № 60-01/1450), від 11.04.2023 № 7 (вх. Відділення від 14.04.2023 № 60-01/1262),

Підприємство здійснює ведення та зберігання реєстрових книг, інвентаризаційних та реєстраційних справ на об'єкти нерухомого майна за власний кошт.

(71) При цьому, оскільки проведення державної реєстрації прав у межах території однієї адміністративно-територіальної одиниці реєстраторами **декількох БТІ не допускається**, а до 01 січня 2013 року БТІ здійснювали державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно **на паперових носіях**, така інформація наявна лише у Підприємства.

(72) З огляду на зазначене, у період з листопада 2018 року по квітень 2023 року КП «Зодчий» БТІ було єдиним виконавцем послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області.

4.7. Визначення бар'єрів вступу на ринок

(73) Пунктом 1.3 Методики визначено, що бар'єри вступу на ринок – обставини, що перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.

(74) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).

(75) Згідно з пунктами 1.4 та 1.5 Інструкції в редакції, яка діяла до 04.01.2013, технічну інвентаризацію новозбудованих (реконструйованих) та наявних об'єктів виконують за рахунок замовників комунальні підприємства - бюро технічної інвентаризації. На підставі матеріалів технічної інвентаризації складаються інвентаризаційні справи та технічні паспорти. Матеріали технічної інвентаризації є майном бюро технічної інвентаризації та слугують підставою для надання інформації згідно з чинним законодавством.

(76) Відповідно до пункту 1.7 Тимчасового положення державна реєстрація прав проводиться реєстратором БТІ за наявності матеріалів технічної інвентаризації, підготовлених тим БТІ, реєстратор якого проводить державну реєстрацію прав на цей об'єкт.

(77) Тобто, бар'єром вступу на ринок послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є виключне надання КП «Зодчий» БТІ цих послуг, обумовлене оформленням прав на нерухоме майно та їх обтяжень до 01.01.2013 саме Підприємством відповідно до чинного на той час законодавства.

(78) Наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 28.12.2012 № 658, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28.12.2012 за № 2212/22524, до Інструкції внесені зміни та доповнення, зокрема:

- технічна інвентаризація об'єктів нерухомого майна проводиться суб'єктами господарювання, у складі яких працює один або більше виконавців робіт з технічної інвентаризації, які пройшли професійну атестацію у Мінрегіоні України (абзац перший пункту 1.4 Інструкції);
- інвентаризаційна справа формується і ведеться на кожен об'єкт нерухомого майна на весь час його існування та зберігається в органі державної реєстрації прав за місцезнаходженням такого об'єкта (пункт 1.5 Інструкції).

(79) Отже, із втратою чинності Тимчасового положення, а також внесенням відповідних змін та доповнень до Інструкції з 01.01.2013 на ринку робіт з технічної інвентаризації поряд з комунальними БТІ отримали право діяти й інші суб'єкти господарювання.

(80) Втім, на зазначеній території до 31.12.2012 технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна здійснювало КП «Зодчий» БТІ, тому інформація про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, наявна лише у Підприємства.

4.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(81) Відповідно до абзацу другого частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо на цьому ринку у нього немає жодного конкурента.

(82) Таким чином, КП «Зодчий» БТІ, в період з **листопада 2018 року по квітень 2023 року** займало монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, з часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

5. Обставини справи

(83) Листами від 15.06.2020 № 26 (вх. Чернігівського ТВ від 15.06.2020 № 75-01/907), від 29.08.2021 № 9 (вх. Відділення від 05.09.2022 № 60-01/1450) та від 11.04.2023 № 7 (вх. Відділення від 14.04.2023 № 60-01/1262) КП «Зодчий» БТІ повідомило, що вартість Послуг формувалася виходячи з норм часу на виготовлення довідки, яка визначалася згідно Збірника норм часу та вартості 1-ї норми часу, що затверджувалася наказом директора Підприємства.

(84) На вартість Послуг строки виконання не впливають.

(85) За інформацією КП «Зодчий» БТІ, у період дії державного регулювання цін (тарифів), при встановленні Чернігівською обласною державною адміністрацією тарифів на інвентаризацію нерухомого майна, що здійснювалися Підприємством, з метою зменшення фінансового навантаження на населення при встановленні тарифів для населення враховувався мінімальний відсоток рентабельності, для інших споживачів – відсоток рентабельності враховувався більший, тому і встановлювалися окремі тарифи для населення та інших споживачів

(86) У період з листопада 2018 року по квітень 2023 року, в який державне регулювання тарифів було відсутнє, КП «Зодчий» БТІ продовжило встановлювати різну вартість 1-ї норми часу на роботи та послуги, що виконувалися Підприємством для фізичних та юридичних осіб

(87) Згідно з наданими Підприємством калькуляціями, вбачається, що при розрахунку вартості 1-ї норми часу, як для населення, так і для інших споживачів, всі статті витрат собівартості є однаковими.

(88) При цьому, для уникнення соціальної напруги та зменшення економічного навантаження на населення (питома вага наданих Послуг 100%), Підприємством при визначенні вартості 1-ї норми часу для населення враховано рівень рентабельності в розмірі 5%, для інших споживачів – 10%.

(89) Тобто, вартість 1-ї норми часу для населення та інших споживачів відрізнялася лише величиною прибутку.

(90) КП «Зодчий» БТІ повідомило, що вартість 1-ї нормо години Підприємства становила (без ПДВ):

- з 09.11.2018 по 07.01.2019: для населення – 82,11 грн. для інших споживачів – 86,02 грн (наказ від 09.11.2018 № 56);
- з 08.01.2019 по 31.03.2023: для населення – 90,32 грн. для інших споживачів – 94,62 грн (наказ від 08.01.2019 № 6).

(91) При цьому, починаючи з 09.11.2018 КП «Зодчий» БТІ під час розрахунку вартості Послуг застосовувало із Збірника норм часу такі роботи, а вартість Послуг була наступною:

Період	Вартість 1-ї норми часу нас/інші спож., (грн)	Вартість Послуг нас/інші спож., (грн)	Загальна кількість норм часу, год	Пункти, що застосовувались Підприємством при формуванні Послуг
з 09.11.2018 по 07.01.2019	82,11/86,02	93,03/97,46	1,133	2.1 (0,307 год, 0,065 год), 2.3 (0,761 год) Збірника норм часу
з 08.01.2019 по 31.12.2022	90,32/94,62	102,33/107,20	1,133	2.1 (0,307 год, 0,065 год), 2.3 (0,761 год) Збірника норм часу
з 01.01.2023 по 31.03.2023	90,32/94,62	76,77/80,43	0,850	2.3 (0,761 год, 0,089 год) Збірника норм часу

(92) За результатами аналізу розрахунків Відділенням встановлено наступне.

(93) У період з 09.11.2018 по 31.12.2022 загальна кількість норми часу надання КП «Зодчий» БТІ Послуг становила 1,133 год. (параграфи 2.1 (0,307 год, 0,065 год), 2.3 (0,761 год) Збірника норм часу).

(94) У період з 01.01.2023 по 31.03.2023 загальна кількість норми часу надання КП «Зодчий» БТІ Послуг становила 0,850 год. (параграф 2.3 Збірника норм часу).

(95) При цьому, у період з 09.11.2018 по 31.12.2022 КП «Зодчий» БТІ до вартості Послуг безпідставно включило роботи:

- параграф 2.1 - складання і видання довідки про відсутність або належність, вартість, технічний стан будинку, площу земельної ділянки, розмір житлової площі або заповнення штампа про це в будинковій книзі (норма часу: виконавець – 0,307 год, контролер – 0,065 год), тоді як згідно з Збірником норм часу параграфом 2.3 розділу 2 «Складання довідок, розрахунок ідеальних часток, розподіл об'єкта» визначені загальні норми часу на роботу «формування, друкування та видання довідки про наявність зареєстрованого права власності на об'єкт нерухомості на одне прізвище становить **0,850 год** за довідку, у тому числі норма часу становлять для виконавця 0,761 год, контролера – 0,089 год.

(84) Так, при розрахунку вартості Послуг КП «Зодчий» БТІ завищило загальні норми часу (год.) за довідку на одне прізвище:

► з 09.11.2018 по 31.12.2022 на **0,283 год.** (0,307 + 0,065 – 0,089),

- що призвело до завищення в цілому вартості Послуг у періоди:

з 09.11.2018 по 07.01.2019:

- для населення – **на 23,24 грн,**
- для інших споживачів – **на 24,34 грн;**

з 08.01.2019 по 31.12.2022:

- для населення – **на 25,56 грн,**
- для інших споживачів – **на 26,78 грн.**

(96) Тобто, під час розгляду справи № 235/60/11-рп/к.23 КП «Зодчий» БТІ припинило з **01.01.2023** вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції, оскільки в подальшому не включало до Вартості Послуг роботи, які передбачені параграфом 2.1 Збірника норм часу та не стосуються надання Послуг.

(97) Згідно з інформацією, наданою КП «Зодчий» БТІ листами від 15.06.2020 № 26 (вх. Чернігівського ТВ від 15.06.2020 № 75-01/907), від 29.08.2021 № 9 (вх. Відділення від 05.09.2022 № 60-01/1450) та від 11.07.2023 № 7 (вх. Відділення від 14.04.2023 № 60-01/1262), кількість наданих Послуг фізичним особам становила (шт.):

- 2018 рік – 0,
- 2019 рік – 51,
- 2020 рік – 101,
- 2021 рік – 128,
- 2022 рік – 21.

(98) У зазначеному періоді Послуги для юридичних осіб не надавались.

(99) Отже, у період з 08.01.2019 по 31.12.2022 надання КП «Зодчий» БТІ населенню Послуг за завищеною вартістю призвело до ущемлення майнових інтересів останніх на суму **7 693,56 грн**:

Період	Вартість Послуг, (грн)	Кількість наданих Послуг, (довідок)	Завищена вартість Послуг (грн за 1 довідку)	Загальна завищена вартість наданих Послуг (грн)
з 08.01.2019 по 31.12.2022	102,33	301	25,56	7 693,56

6. Кваліфікація дій відповідача та висновки у справі

(100) З огляду на те, що по 31.12.2012 державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, а також технічну інвентаризацію об'єктів нерухомого майна на території смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області здійснювало лише КП «Зодчий» БТІ, інформація про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, наявна лише у Підприємства.

(101) За відсутності конкуренції на ринку Послуг, споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг крім, як у Підприємства.

(102) При цьому, відсутність конкуренції на ринку Послуг на території смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, позбавляє КП «Зодчий» БТІ необхідності досягати переваг над іншими суб'єктами господарювання, за рахунок власних досягнень (наприклад спонукання споживачів до отримання послуг саме Підприємства).

(103) Наведені дії КП «Зодчий» БТІ були б неможливими за умов існування конкуренції на вказаному ринку, адже в такому випадку споживач міг би відмовитись від послуг Підприємства, яке встановлює необґрунтовано завищені ціни, та обрати іншого надавача таких послуг.

(104) У випадку ж відсутності конкуренції на відповідному ринку і, як наслідок, відсутності у споживачів КП «Зодчий» БТІ альтернативи щодо придбання Послуг, інакше ніж у Підприємства, вищезазначені дії призводять до настання негативних наслідків для

споживачів (сплати завищеної вартості Послуг).

(105) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

(106) Згідно з пунктом першим частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

(107) Пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є зловживання монопольним (домінуючим) становищем.

(107) Таким чином, дії КП «Зодчий» БТІ, які полягають у встановленні завищеної вартості послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

6. Заперечення відповідача та їх спростування

(108) У відповідь на Подання КП «Зодчий» БТІ листом від 04.08.2023 № 16 (вх. Відділення від 08.08.2023 № 60-01/2658) повідомило, що визнає порушення законодавства про захист економічної конкуренції у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, та одночасно звернулось до Відділення з проханням застосувати до нього мінімально можливий розмір штрафу, з метою збереження їх фінансової спроможності. Інших зауважень або заперечень до змісту Подання КП «Зодчий» БТІ не надало.

7. Остаточні висновки у справі

(109) Отже, зібраними у справі доказами доводиться, висновок адміністративної колегії Відділення про те, що дії КП «Зодчий» БТІ, які полягають у встановленні у період з листопада 2018 року по грудень 2022 року завищеної вартості послуг (робіт) із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013 в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області, шляхом встановлення

таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

(110) Відповідно до статті 51 Закону України «Про захист економічної конкуренції», порушення законодавства про захист економічної конкуренції тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

8. Визначення відповідальності відповідача

(111) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення, передбачене пунктом 2 статті 50 цього закону накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

(112) Відповідно до інформації головного управління Державної податкової служби у Чернігівській області, наданої листом від 02.08.2023 № 3894/5/25-01-04-03-04 (вх. Відділення від 03.08.2023 № 60-01/1245кі), чистий дохід (виручка) КП «Зодчий» БТІ за 2022 рік становить *[інформація з обмеженим доступом]*.

(113) При визначенні розміру штрафу враховано наступні обставини:

- порушення законодавства про захист економічної конкуренції з боку КП «Зодчий» БТІ Відділенням виявлено вперше;
- КП «Зодчий» БТІ визнало порушення законодавства про захист економічної конкуренції;
- порушення припинено Підприємством з 31.12.2022.

Враховуючи наведене, керуючись статтями 7, 12¹ і 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482, та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (із змінами та доповненнями), адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що комунальне підприємство «Зодчий» бюро технічної інвентаризації Сосницької селищної ради (ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація з обмеженим доступом]*) у період з листопада 2018 року по квітень 2023 року займало в межах смт Сосниця та Сосницького (наразі Корюківського) району Чернігівської області монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, з часткою 100%, оскільки на цьому ринку у нього не було жодного конкурента.

2. Визнати дії комунального підприємства «Зодчий» бюро технічної інвентаризації Сосницької селищної ради (ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація з обмеженим доступом]*), які полягають у встановленні з листопада 2018 року по грудень 2022 року завищеної вартості послуг (робіт) із надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01.01.2013, порушенням, передбаченим пунктом першим

частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з надання інформації про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, що виникли в установленому законодавством порядку до 01 січня 2013 року, шляхом встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на цьому ринку.

3. За порушення, зазначене в пункті 2 резолютивної частини цього рішення, накласти на комунальне підприємство «Зодчий» бюро технічної інвентаризації Сосницької селищної ради (ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація з обмеженим доступом]*) штраф у розмірі 5 000,00 (п'ять тисяч) гривень.

Відповідно до частини третьої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» штраф повинен бути сплачений у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Згідно з частиною восьмою статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова відділення**

О. ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ